

Додаток 6
до Стандарту інфекційного контролю
для закладів охорони здоров'я, що
надають допомогу хворим на
туберкульоз (пункт 4.3 розділу II)

Методика проведення «фіт-тесту»

«Фіт тест» (тест на щільність прилягання респіратора) є ключовим етапом програми респіраторного захисту, оскільки це єдиний визнаний інструмент для оцінки відповідності певної моделі і розміру респіратора до обличчя користувача. Співробітникам дозволяється використовувати тільки марку, модель і розмір респіатора або респіраторів, в яких вони успішно пройшли «фіт-тест». «Фіт-тест» є обов'язковим для всіх користувачів респіраторів. Цей тест гарантує, що при правильному одяганні обрана модель і розмір респіатора підходить для адекватного захисту користувача. Цей тест повинен повторюватися щороку і кожен раз, коли у працівника спостерігаються зміни у фізичному стані організму, такі як збільшення ваги або її втрата, рубці на обличчі, стоматологічні протези тощо. «Фіт-тест» буває двох типів – якісний та кількісний. Принцип якісного «фіт-тесту» полягає в тому, що під спеціальний ковпак розпиляється речовина, яка при потраплянні на рецептори язика викликає відчуття смаку (солодкого чи гіркого). Наявність відчуття смаку є свідченням того, що тест вважається не пройденим. Принцип кількісного «фіт-тесту» полягає в тому, що за допомогою спеціального обладнання (лічильника часточок), вимірюється концентрація часточок у повітрі приміщення і в просторі між обличчям та респіратором. При порівнянні цих концентрацій оцінюється ступінь протиаерозольного захисту.

Особа, яка проводить «фіт-тест» співробітникам, має бути компетентною, проте для цього не потрібна спеціальна сертифікація або ліцензування. Визначені особи, які проводять тест, повинні вміти готувати тестові розчини, регулювати обладнання, правильно проводити перевірку, виявляти негативний результат і забезпечувати правильну роботу обладнання, навчати персонал правилам одягання і знімання респіраторів.

Процедура тестування заключається в розпиленні тестового агента (бітрекс – гіркий або сахарин – солодкий) під ковпак при надітому респіраторі. Якщо досліджуваний не відчуває смаку, це означає, що респіратор достатньо щільно прилягає до лица. В набір для проведення тесту входять: небулайзер, ковпак, комір, розчини для визначення чутливості та тестування.

Методика проведення тесту:

1. Тест на чутливість (проводиться без одягання респіатора) – проводиться з метою визначення, чи може досліджуваний відчувати смак тестового агенту.

Методика проведення тесту на чутливість:

1) Досліджуваний надягає ковпак, що покриває голову і плечі в діаметрі 30,5 см та висотою 35,6 см. Передня частина ковпака має бути прозорою і дозволяти вільні рухи головою при надітому респіраторі. Також в передній частині має бути отвір розміром 1,9 см навпроти носа досліджуваного для введення сопла небулайзера.

2) Під час проведення оцінки чутливості досліджуваний дихає через відкритий рот із злегка витягнутим язиком.

3) Досліджуваного просять повідомити коли він відчує смак:

10 натискань – якщо відчуває смак, то перейти до «фіт-тесту»;

ще 10 натискань – якщо відчуває смак, то перейти до «фіт-тесту»;

ще 10 натискань – якщо відчуває смак, то перейти до «фіт-тесту». Якщо не відчуває, то тестовий агент не може використовуватися для проведення «фіт-тесту» досліджуваному.

2. «Фіт-тест»:

1) Процедура проведення:

досліджуваний не повинен їсти, пити (окрім води), курити та жувати гумку за 15 хвилин до проведення тесту;

досліджуваний надягає ковпак при одягнутому респіраторі;

респіратор повинен бути правильно одягненим, підігнаним та, при необхідності, оснащений відповідними фільтрами.

2) Методика проведення:

так само як і при тесті на чутливість, досліджуваний дихає через дещо відкритий рот із незначно витягнутим язиком;

досліджуваного просять повідомити, коли він (вона) відчує смак;

сопло небулайзера вставляють у отвір ковпака і початкова концентрація тестового розчину вводиться під ковпак тією ж кількістю натискань на небулайзер, що і в тесті на чутливість (10, 20 чи 30);

після створення аерозолю досліджуваного просять виконувати вправи протягом однієї хвилини (Таблиця 1).

Таб. 1. Методика проведення «фіт-тесту»

Використаний час	К-сть розпилювань	Вправа
0:00	10/20/30	Звичайне дихання
0:30	5/10/15	
1:00	5/10/15	Глибоке дихання
1:30	5/10/15	
2:00	5/10/15	Повороти головою з боку в бік
2:30	5/10/15	
3:00	5/10/15	Рухи ввєрх-вниз головою
3:30	5/10/15	
4:00	5/10/15	Бєзперервна розмова
4:30	5/10/15	
5:00	5/10/15	Бїг/ходьба на мїсцї
5:30	5/10/15	
6:00	5/10/15	Звичайне дихання
6:30	5/10/15	
7:00	Стоп	Завєршення облїкових записїв

3. Результат «фіт-тесту»:

досліджуваний має повідомити, чи він (вона) відчуває смак тестового агенту;

якщо досліджуваний не відчуває смаку під час тесту, то «фіт-тест» вважається позитивним;

якщо досліджуваний повідомляє про появу смаку, то «фіт-тест» вважається негативним і його потрібно провести повторно з іншим респіратором.

Після проходження «фіт-тесту» оформлюється протокол (приклад наведено нижче). Цей протокол повинен зберігатися у закладі упродовж року до наступного «фіт-тесту». Конкретної форми цього протоколу в Україні не затверджено. Рекомендовано, щоб кожний такий протокол містив наступну інформацію: - Ім'я співробітника, посада; - Тип «фіт-тесту»; - Специфічна марка, модель і розмір респіратора, в якому співробітник тестується; - Дата проведення випробування; - Результат якісного тесту або роздруківку результату кількісного тесту.

ПРОТОКОЛ проходження «фіт-тесту»

заклад: _____

підрозділ: _____

Дата проходження тесту							
П.І.Б. співробітника та підпис							
Посада							
Респіратор	Не багаторазового використання			Багаторазового користування			
	FFP2		FFP3		Напівмаска		Маска
Марка/модель респіратора							
Розмір респіратора	XS	S	M	L	XL	LP	немає даних
Тип «фіт-тесту»	Сахарин		Бітрекс		Кількісний*		
Поріг чутливості	10		20		30		>30
Результат тесту	Позитивний	Негативний		Не пройдений через: Відсутність смакового відчуття Волосся на обличчі Інше: _____			
Особа, що проводила тест (П.І.Б та підпис)							

* - якщо використовується кількісний «фіт-тест», потрібно прикріпити роздруківку результатів